

TĀNAPĀEVA ROOSID

Alissar Princess of Phoenicia
2009 Harkness

Bright and Breezy
2011 C. Dickson

Dolomiti
2011 W. Kordes S

Éclat de rire
2007 F. Dorieux

Eleanor Masson
2010 Cocker

Jacqueline Farvaque
2010 J. P. Guillot

Giardina
2008 Rosen Tantau

Grosvenor House
2009 A. Beales

Lady Marmalade
2013 P. Harkness

Mary Ann
2012 Rosen Tantau

Jazz
2009 Rosen Tantau

Mocarosa
2014 G. Fryer

Wollerton Old Hall
2011 D. C. H. Austin

William and Catherine
2011 D. Austin

Sweet Pratty
2006 A. Meiland

AJALOOĻISED ROOSID

Baron Girod de l'Ain
1897 Reverchon

Belle sans flatterie
1820 J. F. Godefroy

De Candolle
1590

Rosa Foetida bicolor
1590

Duc de Cambridge
1840 J. Laffay

Jeanne d'Arc
1818 J. P. Vibert

Persian Yellow
1837

Marguerite de Roman
1857 J. Schwartz

Paimionruusu
Soome

Prince Napoléon
1864 J. Pernet

Rosa Mundi
1581

Rosa x waitziana

Rosa chinensis viridiflora
1827

Rosa Gallica violacea
1795

Mme Edmond Rostand
1912 J. Pernet-Ducher

Rose des Peintres
1597

Prolifera de Redouté
1759

Single Red

Variegata di Bologna
1909 M. Ledl

Duchesse de Montebello
1824 J. Laffay

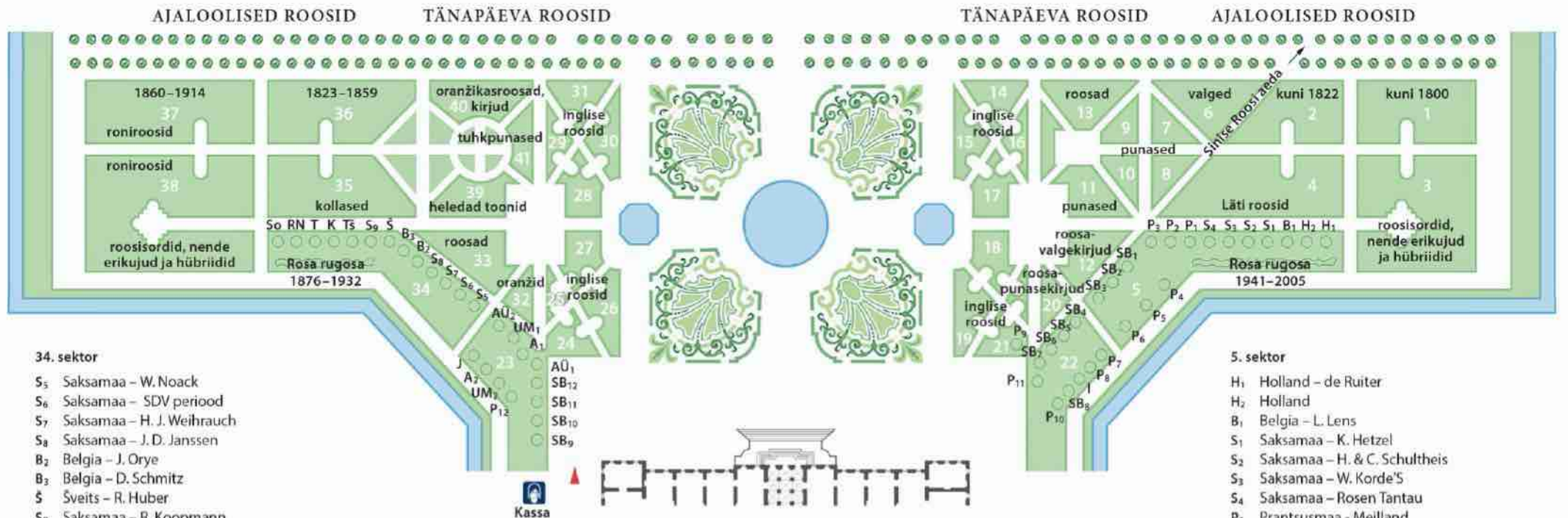
Rundāle lossi roosiaed

Foto: Ināra Lācsmānī, Luīda Lācsmāne

Roniroosid „American Pillar” (1902, W. van Fleet) ja „Minnehaha” (1905, M. H. Walsh)

RUNDÄLE LOSSI ROOSIAED

34. sektor

- S₅ Saksamaa – W. Noack
- S₆ Saksamaa – SDV periood
- S₇ Saksamaa – H. J. Weihrauch
- S₈ Saksamaa – J. D. Janssen
- B₂ Belgia – J. Orye
- B₃ Belgia – D. Schmitz
- Š Šveits – R. Huber
- S₉ Saksamaa – R. Koopmann
- Tš Tšehhi
- K Kanada
- T Taani
- RN Rootsi, Norra
- So Soome

23. sektor

- SB₉ Suurbritannia – A. & P. Beales
- SB₁₀ Suurbritannia – B. E. B. Le Grice
- SB₁₁ Suurbritannia – Cants of Colchester
- SB₁₂ Suurbritannia – N. D. L. Gandy & E. Smith
- AÜ₁ Ameerika Ühendriigid – Weeks Roses
- A₁ Austraalia – W. Millington
- UM₁ Uus-Meremaa – S. McGredy
- AÜ₂ Ameerika Ühendriigid – Jackson & Perkins
- J Jaapan
- A₂ Austraalia
- UM₂ Uus-Meremaa – B. Matthews
- P₁₂ Prantsusmaa – B. Panozzo

22. sektor

- SB₄ Sotimaa – A. Cocker
- SB₅ Suurbritannia – G. Fryer
- SB₆ Suurbritannia – G. Kirkham & C. Horner
- SB₇ Suurbritannia – S. McCann & P. J. James & C. A. Pearce & F. R. Cowlshaw
- P₂ Prantsusmaa – M. Adam
- P₆ Prantsusmaa – A. Eve
- I Itaalia – V. Barni
- SB₈ Suurbritannia – C. Warner
- P₉ Prantsusmaa – L. Laperrière
- P₁₀ Prantsusmaa – J. & P. & L. Orard
- P₁₁ Prantsusmaa – D. Massad

5. sektor

- H₁ Holland – de Ruiter
- H₂ Holland
- B₁ Belgia – L. Lens
- S₁ Saksamaa – K. Hetzel
- S₂ Saksamaa – H. & C. Schultheis
- S₃ Saksamaa – W. Korde'S
- S₄ Saksamaa – Rosen Tantau
- P₁ Prantsusmaa – Meilland
- P₂ Prantsusmaa – J. P. Guillot
- P₃ Prantsusmaa – B. Sauvageot
- SB₁ Suurbritannia/Saksamaa – J. Scarman
- SB₂ Suurbritannia – J. & P. & R. Harkness
- SB₃ Põhja Iirimaa – P. & C. Dickson
- P₄ Prantsusmaa – F. Dorieux
- P₅ Prantsusmaa – G. Delbard
- P₆ Prantsusmaa – F. Ducher

Roosiaed asub ornamentaalsest parterist mõlemal pool ja täidab arhitekt Francesco Rastrelli projekteeritud sektoreid. 18. sajandil ei istutatud sinna midagi, Hertsog Peter ostis erinevaid tol ajal tuntud roose: sajalehiseid roose „Rosa centifolia”, praantsuse roose „Rosa gallica”, damaskuse roose „Rosa damascena” ja inglise roose „York and Lancaster” („Rosa damascena variegata”). Neid roose kasvatati pottides, et pärast öitsemist saaks need asendada teiste, uhkemate taime-dega.

Ajalooliste rooside kollektsioonid asuvad aia kuues kaugeimas sektoris. Vanimad roosid kasvavad lääne pool Kärnerimaja kõrval. Esimesse sektorisse on istutatud roosid, mida kasvatati Bironi hertsogite ajal 1795. aastani; teises sektoris on roosid, mis vastavad lossi järgmiste omanike vendade Zubovide ajajärgule 1822. aastani. Selles kollektsioonis on palju roose, mis on öitsenud ka Prantsusmaa keisrinna Joséphine'i aias Malmaisonis. Kolmandas sektoris olevad roosisordid, nende erikujud ja hübriidid näitavad roosiaretuse pikka ajalugu, milles on oluline roll olnud roosidel, mis ei paista küll silma erilisel ilusate öite poolest, kuid on andnud

oma osa pöosa või vastupidavuse kujundamise. Kolmes aia idapoolses äärmises ajalooliste rooside sektoris kasvavad roosid, mida peeti au sees siis, kui loss kuulus krahvidele Suvalovidele (1824–1920). On teada, et krahvinna Suvalovi oranžeriis on 1852. aastal kasvanud paljuöielised roosid „Rosa multiflora”, nuasett-roosid „Rosa noisette”, taaskord damaskuse roosid „Rosa damas cena semperflorens” ja sajalehised roosid „Rosa centifolia”. Siinses aiaosas võib näha esimesi teehübriid-roose ja hiina roose „Rosa chinensis”, mis on andnud paljudele sortidele võime öitseda korduvalt, nagu ka remontantsed hübriidroosid. Viimastel aastatel öitsevad rikkalikult roniroosid: nii paljuöielised sordid kui ka läikiv kibuvits („Rosa wichuraiana”). Huvipakkuv on

kibuvitse kollektsioon: siin ei ole ainult Lätis levinud valged kibuvitsaõied, vaid ka roosad ja erepunased, mis on aretatud Inglismaal näarelehisest kibuvitsast „Rosa pimpinellifolia”. Ebatavaliselt erkoranž on varakult öitsev roos „Rosa foetida bicolor”. Selle kollane variant on roosiaretusele andnud kollase värvi. Kokku on aias umbes 600 ajaloolise roosi sorti.

Ajalooliste rooside eraldiseivaks kollektsiooniks võib pidada kahte kurdlehisest rooside rida („Rosa rugosa”), kus kasvab 72 vastupidavat roosisorti, mis on aretatud 19. sajandi viimasest veerandist tänapäevani. Eraldi sektor on pühendatud 22 pargiroosi sordile, mille on kurdlehisest roosist aretanud Läti selektsionäär Dzidra Rieksta. Sealsamas võib näha ka Läti selek-

sionääride-viljapuukasvatajate Aleksandrs Maizitise ja Roberts Aboliņši roosi „Lidija Freimane”.

Suurima osa roosiaiat võtavad enda alla tänapäeva roosid, mis on rühmitatud värvi järgi, et oleks võimalus võrrelda erinevate aretajate saavutusi ühe värvivariatsiooni loomisel. Esimestes sektorites parterist mõlemal pool kasvavad valged, roosad ja punased inglise roosid, mis sarnanevad kõige rohkem ajalooliste roosidega. Eraldi on selektsionääridele või riikidele pühendatud 52 roosiringi: neis võib näha sorte, mille on aretanud 72 selektsionääri 17 riigist.

Legendile Rundāle lossi aedniku kasvatatud sinisest roosist on pühendatud Sinise Roosi aed ja pooling Kärnerimaja juures. Seal võib näha „siniste” rooside huvitavat kollektsiooni.

Ida- ja läänepoolsete aiamaaride äärde on istutatud roosihekk.

Kokku kasvab aias umbes 2230 roosisorti.